

SKOTJERNFJELLET NR UTVIDELSE ***

Referanse: Midteng, R. 2016. Naturverdier for lokalitet Skotjernfjellet naturreservat utvidelse, registrert i forbindelse med prosjekt Frivillig vern 2016.

Referansedata

Fylke:	Oppland/Akershus	Vegetasjonssone:	Mellomboreal
Kommune:	Lunner/Nannestad	Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk seksjon
Areal	4224 dekar	Prosjekttilhørighet:	Frivillig vern 2016
UTM (sentralt):	33 V 6685081/267715	Inventør/Firma:	Rein Midteng /Asplan Viak
H.o.h.	420-612	Dato feltregistrering:	1 juni og 2.7.2016

Sammendrag

Skotjernfjell utv. er et nokså stort granskogdominert område i Romerriksåsene i Lunner kommune. Lokaliteten er på 4224 daa og grenser mot Skotjernfjellet og Snellingsrøysene naturreservat på til sammen 4908 dekar. Lokaliteten ligger 420-612 m.o.h. og omkranser Skotjernfjellet NR, inkluderer et mindre areal vest for Snellingsrøysene NR samt binder sammen reservatene. Topografien i Lunner er rolig mens terrenget i Akershus sør for Skotjernet består i hovedsak av en rekke mindre nord/sør-gående bratte daldrag med tilhørende bratte lisider. Mellom disse er det større nokså flate rygger. Øst for Skotjernfjellet NR er det bratte østvendte lisider som flater av mot Kuletjerna og Torestjernet. I nord ved Svartputt er det ei større «gryte». Berggrunnen i området består av syenitter og feltsittporfyr som er noe fattige bergarter. Hele lokaliteten ligger i mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype mens røsslyng-blokkbærfuruskog og gransumpskog finnes spredt. Rikere typer finnes helt unntaksvis som fragmenter av storbregne- og høgstaudeskog. Gran er klart det dominerende treslaget. Bjørk er det generelt nokså lite av og furu finnes spredt og fåtallig. Osp-, og selje er i praksis fraværende mens rogn kun finnes som et fåtall spredte gamle trær. Vest for Skotjernfjellet NR dominerer flersjiktet til dels grovokst gammel naturskog og i enkelte mindre partier er skogen urskogsner. Der finnes generelt dødved jevnt og spredt og nokså store partier har konsentrasjoner av liggende dødved i alle nedbrytningsstadier. Disse er avgrenset som kjerneområder. Et par steder ble skogen der gjennomhogd på 90-tallet, og det samme gjelder deler av arealet vest for Store Snellingen. Skogstrukturen i Akershus er stort sett lik over hele arealet. Foruten i hovedsak mindre partier med ungskog kommet opp etter flatehogst, er skogen en nokså tett, ensaldret granskog med lite dødved i optimalfase, mens de mere tungt tilgjengelige delene har bedre utvikla naturskogsstrukturer. Skogen har over større areal forynget seg noenlunde samtidig, trolig som følge av kraftige gjennomhogster fra rundt 1940. Denne skogen er nå i ferd med å utvikle seg mot naturskog, og innen relativt få år vil både sjiktning og dødvedmengde øke. Innenfor tilbudt areal er det avgrenset sju kjerneområder, hvorav fem har A-verdi. Området har totalt sett stor verdi for artsmangfoldet knyttet til biologisk gammel i urskogsner, fuktig granskog i mellomboreal sone. Lappkjuke (sterkt truet-EN) er funnet flere steder, og eksisterende reservat og arealene vest for dette er blant de aller viktigste områdene for arten i Norge. Det mest spesielle funn, er storporet flammekjuke som er kritisk trua (CR). Videre er det gjort funn av pastellkjuke og huldrestry, begge EN, samt flere andre interessante gammelskogsarter. Lokaliteten har isolert sett nasjonale naturverdier (***) og sett sammen med naturverdier i de to eksisterende naturreservatene som utvidelsen vil binde sammen til én enhet, er området nasjonalt verdifullt og svært viktig (****). Området oppfyller flere mangler ved skogvernet i Norge og har samlet sett god mangelloppfyllelse. Av de generelle manglene oppfyller området godt «*viktige forekomster av rødlistearter, dvs. områder med konsentrasjon av slike arter med et omfang egnet til forvaltning ved områdevern*». «*Gjenværende større forekomster av gammel skog med preg av urskog eller skog under overveiende naturlig dynamikk*» oppfylles godt på et begrenset areal. Av regionale mangler i mellomboreal sone oppfyller området middels godt «*boreal naturskog, granskog rik på dødved*». I tillegg er det et stort-middels stort udekket vernebehov av granskog i mellomboreal sone i Oppland og Akershus, og lokaliteten vil på et god måte oppfylle denne mangelen. Det vil dessuten kunne bli et av de aller største skogvernområdene i regionen (Hadeland Østås/Romerriksåsene).

Feltarbeid

Området ble registrert 1.6. og 2 juli.2016 av Rein Midteng (Asplan Viak). Deler av Akershus-siden ble også besøkt 22.8.15 (sammen med Erlend Rolstad) og 2.9.14 i forbindelse med reinventering av huldrestry-lokaliteter i Norge. Hele området ble disse dagene dekket av nytt feltarbeid minus områdene vest for Skotjernfjellet NR i Lunner som er meget godt undersøkt av Midteng i perioden 2004-2015. I tillegg har Midteng bl.a. i 2013 besøkt områdene vest for Store Snellingen og Egil Bendiksen (NINA) besøkte området ved Storvasshaugen i 2013.

Tidspunkt og værrets betydning

Lokaliteten ble begge dager registrert under gode registreringsforhold dvs. i oppholdsvær og med god sikt. Tidspunktene var i utgangspunktet for tidlig for registrering av soppfloraen selv om det i juli fantes noe sopp, men tidspunktet har ingen betydning for verdisetting da arealene i Akershus i liten grad har forekomster av dødved og området som helhet mangler kalkrik berggrunn. Samtidig er de deler av området som har gode forekomster av dødved godt undersøkt gjennom tidligere registreringer.

Tidspunktet anses samlet sett som godt for korrekt verdisetting av området.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Lokaliteten inngår i arbeidet med frivillig vern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Oppland samt Norges Skogeierforbund/Norskog. Tilbudsområdet er på til sammen 4224 daa (digitalisert etter tilbud inntegnet på papirkart). I Lunner er dette om lag 875 dekar vest for Skotjernfjellet NR pluss om lag 63 dekar av selve Skotjernet (i Lunner kommune) og om lag 389 dekar vest for Snellingsrøysene NR, ca. 258 dekar vannareal på Store Snellingen og ca. 69 dekar på Vesle Snellingen. I Akershus er det tilbudte arealet om lag 2960 dekar inkludert ungsogsarealet ved Svartputt samt om lag 47 vannareal på Skotjernet. Grunnen til at disse vannarealene ikke er inkludert i arealberegningen, er at det er noe uklart om vannarealene er inkludert i tilbudet. Dette vil bli avklart i verneprosessen. For diskusjon av alternative grenser, se lenger ned.

Lokaliteten grenser imot det 2.006 dekar store Skotjernfjellet naturreservat og det 2902 dekar store Snellingsrøysene naturreservat.

Tidligere undersøkelser

Deler av området er tidligere registrert av stiftelsen Siste Sjanse (Bredesen 1995), Rein Midteng (Midteng 2010 inkl. besøk etter dette) samt Sweco (Løset 2012). Lokaliteten og eksisterende reservat ble befart 31.10.1984 i forbindelse med verneplan for barskog (Korsmo & Svalastog 1993). I Naturbase finnes (www.naturbase.no) flere naturtypelokaliteter innenfor området. Disse er skoglokalitetene Sølvjernhaugen sør, svært viktig, BN00090817, Fjellsjøen vest, svært viktig BN00090818, Skotjernbekken, svært viktig BN00090815, Skotjernet sør, svært viktig BN00047153 og den ene halvparten av Stovasshøgda N (den andre ligger innenfor Snellingsrøysene NR), viktig, BN00101395. I tillegg finnes flere myrlokaliteter innenfor de aktuelle utvidelsene. I tillegg finnes enkelte artsregistreringer i fra området gjort av andre personer enn de som har deltatt i registreringene nevnt over. Alt relevant informasjon nevnt over er innarbeidet i rapporten.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger i nordre deler av Romerriksåsene nord i Nannestad og Lunner kommune og omkranser eksisterende naturreservat.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten ligger 420-621 m.o.h. med mesteparten av arealet 5-600 m.o.h. Arealet vest og sør for Skotjernfjellet NR i Lunner har rolig terreng som i nord avbrytes av enkelte mindre nedskårne søkk samt generelt flere mindre myrer. Vest for Snellingsrøysa NR i Lunner er terrenget flatt mens skrenten fra Storvasshaugen til Store Snellingen er svært bratt. Terrenget i Akershus sør og sørøst for Skotjernet består av en rekke nord/sør- eller øst/vest-gående bratte daldrag med tilhørende bratte lisider. Mellom disse er det større nokså flate rygger. Øst for Skotjernfjellet NR er det bratte østvendte lisider som flater av mot Kuletjerna og Torestjernet. I nord ved Svartputt er det ei større «gryte» avgrenset av Rundhaug, Høgbrenna og Storvasshaugen. Det er få bekker i området og Skotjernbekken er trolig den største. Små og halvstore myrer finnes spredt i helst flatere terreng, og de største myrene ligger vest for Store Snellingen samt vest for Torestjernet og vest for Skotjernfjellet NR. Vann og tjern i området er Skotjernet, Vesle Skotjernet, Svartputt, Store og Vesle Snellingen.

Figur 1. Torestjernet sett fra sør. Den flate kollen i nord (midt i bildet) er Rundhaug, mens deler av brattliene ned fra Skotjernfjellet ses i vest. Rundt hele tjernet er det et intakt skogbilde.

Figur 2. Enkelte steder finnes gammel furugadd i tilknytning til myrer, noe som er uvanlig i regionen pga. mye friluftsliv. Her fra søndre deler av Bjønnåtedalen,

Geologi

Berggrunnen i området består av biotittsyenitt, feltsitt, feltsittporfyr og syenittporfyr. Dette er bergarter som forvitrer nokså langsomt og som er nokså fattige på plantenæringsstoff. Løsmassene domineres av tynne morenemasser med tynt humusdekke på ryggen mens torv finnes i tilknytning til myrer og vann. Vest for Torestjernet og i et mindre parti sør for Vesle Snellingen er det tykke morenemasser. Bare unntaksvis finnes bart fjell i dagen slik at hele landarealet i praksis er skogbevokst.

Vegetasjonsgeografi

Lokaliteten ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB). Lokaliteten ligger i svakt oceanisk seksjon.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Generelt dominerer blåbærgranskog. Lokalt i helst nedre deler av bratte lisider finnes småbregnegranskog og fragmenter av storbregne- og høgstaudekog. Gransumpskog finnes spredt som helst mindre områder. På opplendte rygger og plataer og i tilknytning til de fleste myrer og tjern, dominerer røsslyng-blokkebærfuruskog og furumyrskog, og de største partiene slik skog ligger vest for Store Snellingen. Knausfuruskog finnes unntaksvis på enkelte vindpinte toppområder med tynt jordsmonn. Bærlyngfuruskog finnes spredt og uvanlig og helst i overgangen mot blåbærgranskogen i lavere terrengavsnitt. Vest for Snellingen finnes større partier med røsslyng-blokkebærlyngskog med gran- og furu i blanding.

Gran er det klart dominerende treslaget både volummessig og mht. arealdekning og er ofte eneste treslag foruten et nokså lavt (men varierende grunnet ulik hogsthistorikk) innslag av bjørk. Furu finnes spredt i det meste av området, men er svært sjeldent det dominerende treslag og dette er helst på de tørreste grunnlendte ryggene eller i fuktige partier mot myr og vann. Osp ble ikke sett, men er observert av Løset. Selje ble sett er par steder sett mens det finnes spredt enkelte gamle eller halvgamle rognetrær.

Skogstruktur og påvirkning

Området har velavgrensede enheter med forskjellig skogsstruktur og historikk som omtales individuelt.

Lunner:

Vest for Skotjernfjellet NR: Det aller meste av dette området domineres av flersjiktet eldre til dels grovvokst grandominert naturskog. I enkelte mindre partier er skogen urskogsnær (særlig i det midtre kjerneområdet), men urskog er det nok ikke (urskog finnes noen hundre meter lenget øst i reservatet). Skogen er i hovedsak i aldersfase og stedvis i oppløsning/bledningsfase, mens mot traktorveien i vest er skogen i sen optimalfase med et mer énsjiktet bestand. Dødved finnes jevnt og spredt og nokså store partier har konsentrasjoner av liggende dødved i alle nedbrytningsstadier. Disse partiene befinner seg innenfor kjerneområdene, og utenfor disse er påvirkningen fra tidligere plukkhogster større og med mindre dødved, selv om slikt finnes spredt. Nord for det nordre kjerneområdet og mellom de to nordre kjerneområdene, ble skogen gjennomhogd på 90-tallet, og skogen er derfor mer glissen men den gir fortsatt et klart inntrykk av å være lukket skog. Herskende dimensjoner ligger oftest i intervallet 30-60 cm i brysthøydiameter og enkelte trær er 70-80 cm. De spredte furuene er gamle med brysthøydimensjoner på 50-90 cm. Det ble heller ikke sett tegn til gamle skogbranner på de gamle furutrærne eller i stubber. Granskogen har et høyt innslag av gamle trær anslått til å være 150-350 år gamle. På slutten av 90-tallet ble et tilfeldig tre like nord for verneforslaget alderstalt til å være >350 år gammelt.

Figur 3. Gammel naturskog ved tjernet øst for Sølvjernshøgda med spredt dødved i alle nedbrytningsstadier.

Figur 4. Enkelte mer produktive søkk har delvis urskogsstrukturer som i kjerneområdet «Fjellsjøen vest».

Figur 5. Et mindre område på Sølvjernshøgda ble gjennomhogd på slutten av 90-tallet, men bærer fortsatt preg av å være eldre flersjiktet skog.

Skogen sør for Skotjernsbekken skiller seg markert ut ved at dette er yngre tett planta granskog i hogstklasse III, (sør for Vesle Skotjernet-se fig. 13), eller halvgammel/ynge skog (avgrenset som F14 i hogstklasse III i bestandskart fra rundt 2005). Den bærer preg av å være «restskog» etter harde gjennomhogster/fltahogst med enkelte spredte noe eldre furutrær og yngre gran- og bjørkeskog under. I tillegg er skogen en del forsumpet noe som har redusert tilveksten etter hogst. Unntaket er et mindre bestand (nr.863) mellom Vesle Skotjernet og Skotjernet som er eldre naturskog. Vest for Store Snellingen er selve kantsona mot vannet urørt av gjennomhogster som ble gjennomført på slutten av 90-tallet. Her dominerer gran i midlere dimensjoner med en del grov furu i øvre sjikt. Ellers er grana i stor grad hogd mens furua er spart sammen med de minste grantrærne. Mye myr i disse traktene medfører at skogbildet også til dels er naturlig glissent. I nord mot Vesle Snellingen er det eldre blåbærgranskog som ikke/i liten grad er gjennomhogd i nyere tid.

Nannestad:

Foruten i hovedsak mindre partier med ungskog kommet opp etter flatehogst beliggende spredt i området, er skogstrukturen stort sett den samme over hele arealet. Nokså tett, kvistrik ensaldret granskog med et lavt innhold av bjørk dominere. I 84 skrev Korsmo at «*i sør kommer det inn parti med yngre optimalfase. Plantet?*». Denne befinner seg nå i hovedsak i eldre optimalfase med begynnende dødveddannelse, noe forsterket av stedvis mye toppbrekk fra et par år tilbake. Mest sannsynlig (Rolstad pers. medd./egne observasjoner) er skogen ikke planta, men har forynget seg mer eller mindre samtidig etter en/flere harde plukkhogster eller nesten rene flatehogster. Disse må basert på kilden hos UMB, være ifra før 1940 (eldre enn 80 år), og det virker som hogsten kun etterlot et fåtall avvikende eller mindre grantrær samt at furua i mindre grad virker å ha blitt hogd. Enten har skogen forynget seg selv, eller har den blitt plantet, men ikke med fremmede provenienser, etter utseende å dømme. Det var helst på 50-tallet at man gikk tom for norske planter som nok var før disse hogstene ble utført. I de enten tungt tilgjengelige øvre og/eller bratte lisider eller i de lavproduktive åsryggene, er skogen eldre og med bedre

utvikla naturskogsstrukturer og har ikke blitt like hard hogd. Ved Rundhaug er det et flere hundre dekar stort område med yngre planta kulturskog (se diskusjoner om avgrensning). Skogen er i Akershus generelt ikke like grovvokst som på Lunner-siden, noe som skyldes at den er yngre og at tresjiktet er tettere. Men skogen vil i framtiden ofte kunne oppnå store dimensjoner pga. høyt innslag av mindre lisider med god drenering og dermed nokså god tilgang på plantenæringsstoffer. På Høgbrenna ble det funnet sotmerker i ei furu, og for lang tid siden har det derfor trolig vært en mindre skogbrann her. Ved Torestjernet ble sett ei trolig gammel brannlyre i ei gammel furu, men skogbrann har ikke vært en viktig økologisk faktor i området de siste minimum 500 årene etter alder på grantrærne og lægre å dømme.

Figur 6. Typisk skogstruktur i Nannestad. I hovedsak nokså tett ensaldret eldre skog i eldre optimalfase. Det er i det senere blitt dannet en del stående dødved, og området vil innen rimelig kort tid får et mer åpent, flersjikt skogbilde med mer dødved. Stående dødved etter selvtynninger er allerede dannet en del steder. Legg merke til de ferske toppbrekkene.

Figur 7. Også i Akershus delen finnes enkelte partier med grov gammelskog, her fra kjerneområdet Rundhaug. Skogen i bakgrunnen er klart yngre.

Figur 8. Furu finnes helst i tilknytning til myrer og koller, her fra Lunner. Ofte er disse tiurbeita og trolig finnes flere leiker innenfor området i begge kommuner. Til høyre ses ei virkelig gammel gran med grov sprekkebark og nedlutende greiner anslått til å være >250 år gammel. Den står nær ei myr sørvest for Kule tjerna.

Kjerneområder

Det er avgrenset sju kjerneområder, hvorav de fem tidligere avgrensede naturtypelokaliteter har A-verdi. De fleste av disse er allerede godt beskrevet på naturbase, og er ikke endra og gjengis derfor direkte. Det kan legges til at pastellkjuke (EN) siden er funnet i lokaliteten «Fjellsjøen vest».

Sølvjernhaugen Sør

Id	BN00090817
Områdenavn	Sølvjernhaugen Sør
Kommuner	Lunner
Naturtype	Gammel barskog
Utforming	Gammel granskog
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	Nei
Registreringsdato	16.09.2011
Nøyaktighetsklasse	20 - 50 m
Tilstand	
MOB-Land prioritet	G Ikke vurdert
Modellert	
Gjennomsnittsdyp	
Forvaltningsplan	
Forvaltningsavtale	
Bruk	
Påvirkningsfaktor	
Verdibegrunnelse	Lokaliteten har forekomster av lappkjuke (EN) og flere rødlistede vedboende sopparter i skog med høg kontinuitet og som grenser til Skotjernfjell naturreservat. Det er stedvis mye død ved i alle nedbrytningsfaser. Verdien settes til A, svært viktig.
Innledning	Beskrivelsen er lagt inn 11.01.2013. De bygger i stor grad på registreringer utført av Rein Midteng (2011) i tillegg registreringer i forbindelse med kartlegging av friluftsliv- og naturverdier i Oslomarka 16.09.2011 (Sweco 2012). Lunner kommune er naturtypekartlagt av Brandrud og Bendiksen i 2005. Bredesen (1995) har tidligere kartlagt nordre deler av området.
Beliggenhet	Lokaliteten ligger i et tilnærmet flatt område med slake, vestvendte åser ca 550 moh. I midtre deler av området er det lite tjern med omkringliggende myr. Lokaliteten ligger inntil Skotjernfjell naturreservat. Berggrunnen består av syenitt, rhyolitt og trakytt.
Naturtyper	Naturtypen er gammel barskog, utforming gammel granskog. Vegetasjonstypen er hovedsakelig blåbærgranskog med noe åpen myr rundt tjernet sentralt i området samt at lokaliteten grenser til et større myrområde i nordøst. .
Artsmangfold	Skogen er gammel naturskog av gran med flekkvise områder med læger av gran i alle nedbrytningstadiet. Av andre treslag finnes noen få store fururer og spredte bjørker. Skogen er stort sett flersjiktet. Karplantefloraen er triviell. Det er gjort funn av lappkjuke (EN) innenfor lokaliteten. Øvrige rødlistede arter knyttet til død ved er svartonekjuke (NT), rynkeskinn (NT), duftskinn (NT) og gubbeskjegg (NT) samt kjøttkjuke, hvit grankjuke og praktbarksopp. Ringer etter tretåsspekk er registrert.
Påvirkning	Lokaliteten grenser til hogstflater i vest og sørøst, i nord mot eldre naturskog og nylig gjennomhogd skog og i øst mot Skotjernfjell naturreservat. For øvrig er det ingen stier eller traktorveier innenfor området.
Fremmede arter	Ingen påviste.
Skjøtsel	Lokaliteten bør få utvikle seg fritt uten inngrep, ev. noe plukkhogst i deler av lokaliteten.
Landskap	Lokaliteten inngår i den vestre delen av et større sammehengende gammelskogsområde på Sølvjernhøgda som ligger nær grensen til Skotjernfjell naturreservat.
Mangler	
Totalareal	116 daa

Fjellsjøen Vest

Id	BN00090818
Områdenavn	Fjellsjøen Vest
Kommuner	Lunner
Naturtype	Gammel barskog
Utforming	Gammel granskog
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	Nei
Registreringsdato	16.09.2011
Nøyaktighetsklasse	20 - 50 m
Tilstand	
MOB-Land prioritet	G Ikke vurdert
Modellert	
Gjennomsnittsdyp	
Forvaltningsplan	
Forvaltningsavtale	
Bruk	
Påvirkningsfaktor	
Verdibegrunnelse	Lokaliteten utgjør en growokst gammel granskog med flere påviste rødlistede arter. Det er større mengder død ved i alle nedbrytningsstadier. Særlig forekomsten av kritisk truet storsporet flammekjuka og lappkjuka (EN) trekker opp verdien sammen med at den ligger nær Skotjernfjell naturreservat. Dette gjør at den settes til A, svært viktig.
Innledning	Lokaliteten er ny. Beskrivelsen er lagt inn av Frode Løset 11.01.2013. De bygger i stor grad på registreringer utført av Rein Midteng (2011) i tillegg til registreringer foretatt i forbindelse med kartlegging av friluft- og naturverdier i Oslo marka 16.09.2011 (Sweco 2012). Lunner kommune er naturtypekartlagt av Brandrud og Bendiksen i 2005.
Beliggenhet	Lokaliteten ligger i et tilnærmet flatt område med slake, vestvendte åser ca 550 moh i Lunner kommune, NV i Romeriksåsen. Området består av noen mindre søkk og koller samt en vestvendt lise og skrånende terreng mot en myr i sør. Lokaliteten ligger inntil Skotjernfjell naturreservat. Berggrunnen består av syenitt, rhyolitt og trakytt.
Naturtyper	Naturtypen er gammel barskog, utforming gammel granskog. Vegetasjonstypen er hovedsakelig blåbærgranskog.
Artsmangfold	Skogen er til dels svært gammel og grov granskog med mye læger i alle nedbrytningsstadier og dimensjoner. Det finnes noen få furuer og lite bjørk. Karplantefloraen er triviell. Det er en del høgstubber og gadd av gran. Det er spredte stubber. Skogen er overveiende lite sjikta. Lokaliteten er spesielt rik på rødlistede arter knyttet til gammel granskog og lokaliteten er rik på funn. Lappkjuka (EN) er registrert på flere lokaliteter og er i perioden 2004-2009 påvist på minst 7 lokaliteter i ulike deler av området. Den direkte truede sopparten storsporet flammekjuka (CR) er påvist innenfor lokaliteten som en av få lokaliteter i Norge. I tillegg nær truede arter som rosenkjuka, duftskinn, rynkeskinn og gubbeskjegg. Andre arter knyttet til gammel skog var granrustkjuka, hyllekjuka og granstokkjuka. Ringer etter tretåsspekk ble registrert.
Påvirkning	Skogen er omgitt av yngre skog i vest. Nord for lokaliteten er det et mindre område som er gjennomhogd. I øst grenser lokaliteten til Skotjernfjell naturreservat. I sørvest grenser området inntil en større traktorvei. For øvrig er det ingen stier eller tilrettelagt plasser innenfor området. Større hogstflater i sørvestre del.
Fremmede arter	Ingen påviste.
Skjøtsel	Lokaliteten bør få utvikle seg fritt uten inngrep, ev. noe plukkhogst i ytre deler av bestandet.
Landskap	Lokaliteten inngår i den vestre delen av at større sammenhengende gammelskogsområde på Sølvjernhøgda som grenser inntil Skotjernfjellnaturreservat.
Mangler	
Totalareal	112 daa

Skotjernbekken

Id	BN00090815
Områdenavn	Skotjernbekken
Kommuner	Lunner
Naturtype	Gammel barskog
Utforming	Gammel granskog
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	Nei
Registreringsdato	16.09.2011
Nøyaktighetsklasse	20 - 50 m
Tilstand	
MOB-Land prioritet	G Ikke vurdert
Modellert	
Gjennomsnittsdyp	
Forvaltningsplan	
Forvaltningsavtale	
Bruk	
Påvirkningsfaktor	
Verdibegrunnelse	Lokaliteten har forekomster av lappkjuke (EN) og flere rødlistede vedboende sopparter i skog med høg kontinuitet og som grenser til Skotjernfjell naturreservat. Funnet av lappkjuke (EN) og skeletorciuts brevispora (VU) trekker opp. Verdien settes til A, svært viktig.
Innledning	Lokaliteten er befart 16.09.2011 og beskrivelsene er lagt inn 11.01.2013. De bygger i stor grad på registreringer utført av Rein Midteng (2011) i tillegg til registreringer i forbindelse med kartlegging av friluft- og naturverdier i Oslomarka (Sweco 2012). Lunner kommune er naturtypekartlagt av Brandrud og Bendiksen i 2005. Bredeesen (1995) har tidligere kartlagt nordre deler av området.
Beliggenhet	Lokaliteten ligger i et tilnærmet flatt område og grenser inn til myr og tjern i sør, vest og sørøst, sammenhengende gammelskog i øst og nord. Lokaliteten grenser til Skotjernfjell naturreservat. Berggrunnen består av syenitt, rhyolitt og trakytt.
Naturtyper	Naturtypen er gammel barskog, utforming gammel granskog. Vegetasjonstypen er hovedsakelig blåbærgranskog med noe innslag av barblandingskog med lyngfuruskog i øst. Det er også noen områder med furumyrskog.
Artsmangfold	Skogen er gammel naturskog av gran med flekkvise områder med læger av gran i alle nedbrytningstadiet. Av andre treslag finnes noen få store fururer som er tydelige beitet av storfugl. I tillegg spredte bjørketrær. Myrene er fattige og karplantefloraen triviell. Skogen er stort sett flersjikta. Det er noen eldre hogstspor og en del gadd og høgstubber. Det er gjort ett funn av lappkjuke (EN) innenfor lokaliteten. Øvrige rødlistede arter knyttet til død ved påvist er svartonekjuke, rynkeskinn, duftskinn, gubbeskjegg i tillegg til klengekjuke som snylter på granrustkjuke (VU). I tillegg hvit grankjuke, skrukkelav og spor etter tretåsspekk.
Påvirkning	Lokaliteten grenser til hogstflater i vest og sørøst, i nord mot eldre naturskog og nylig gjennomhogd skog og i øst mot Skotjernfjell naturreservat. For øvrig er det ingen stier eller traktorveier innenfor området.
Fremmede arter	Ingen påviste.
Skjøtsel	Lokaliteten bør få utvikle seg fritt uten inngrep, ev. noe plukkhogst i deler av lokaliteten.
Landskap	Lokaliteten inngår i den vestre delen av et større sammenhengende gammelskogsområde på Sølvtjernhøgda som grenser til Skotjernfjell naturreservat.
Mangler	
Totalareal	78 daa

Skotjernet sør

Id	BN00047153
Områdenavn	Skotjernet sør
Kommuner	Nannestad
Naturtype	Gammel barskog
Utforming	Gammel granskog
Verdi	Svært viktig
Utvalgt naturtype	Nei
Registreringsdato	15.09.2011
Nøyaktighetsklasse	20 - 50 m
Tilstand	
MOB-Land prioritet	G Ikke vurdert
Modellert	
Gjennomsnittsdyp	
Forvaltningsplan	
Forvaltningsavtale	0
Forvaltningsavtale inngått	
Forvaltningsavtale utfører	
Bruk	
Påvirkningsfaktor	
Verdibegrunnelse	Naturtypen har mye død ved middels til lite nedbrutt. Det forekommer flere rødlistede arter knyttet til død ved. Forekomst av flere individer av huldrestry (EN) i nordre del gjør at verdien settes til A, svært viktig.
Innledning	Lokaliteten er befart 15.09.2011 og beskrivelsen lagt inn 17.12.2012. Arbeidet er foretatt i forbindelse med kartlegging av friluftss- og naturverdier i Oslomarka (Sweco 2012) og avgrensningen for naturtypen er noe utvidet i forhold til tidligere sørover pga. forekomster av gammel naturskog med rødlistede arter knyttet til død. Nannestad kommune er naturtypekartlagt i 2003 (Blindheim 2003). Deler av lokaliteten er utredet i forbindelse med verneplan for barskog i Øst-Norge (Korsmo og Svalastog 1993). Bredesen (1995) har kartlagt kontinuitetsmiljøer og gitt anbefalte hensyn for et større område i og rundt Skotjernfjell og det er registrert flere rødlistede arter i Artskart (2011) for området.
Beliggenhet	Lokaliteten omfatter toppartiet og lia øst og sør for søndre Skogtjernhøgda, 500 m sør for Skotjernet i Romeriksåsen i Nannestad kommune. Området ligger 1 km sør for Skotjernfjell naturreservat. Berggrunnen består av syenitt, rhyolitt og trakytt.
Naturtyper	Naturtypen er gammel barskog, utforming gammel granskog. På toppartiet er det flersjiktet gammel blåbærgranskog og lyngfuruskog. Deler av skogen på toppartiet har fjellskogkarakter med store glenner og noe innslag av småvokst bjørk.
Artsmangfold	Gran er dominerende treslag, men med enkelte innslag av furu i sør. I søndre del er det flere grantrær med brysthøydiameter opptil 50 cm. Det er lite død ved i nordre del, men mengden av død ved øker sørover i naturtypen. Læger som er middels til lite nedbrutt er vanligst, noen med større dimensjoner. Det er lite lauvtrær. Det er gjort funn av signalarter som rynkeskinn (NT), duftskinn (NT), gubbeskjegg (NT), gammelgranlav (NT) og lungenever. Det er tidligere påvist 5-6 trær med huldrestry (EN) på Skotjernhaugen i nord.
Påvirkning	Det er ingen stier i området og denne delen er lite brukt til friluftsliv. Området grenser til yngre skog i vest og sør. Det er noe stubber og de fleste trærne er rundt 100 år.
Fremmede arter	Ingen påviste.
Skjøtsel	Hogst bør unngås.
Landskap	Lokaliteten ligger 1 km sør for Skotjernfjell naturreservat og gammelskogen i Skotjernhaugen henger sammen med gammelskogen innenfor Skotjernfjell naturreservat. Potensialet for økt antall arter knyttet til gammel barskog på sikt er stort i og med nærhet til dette området.
Mangler	
Totalareal	69 daa

Storvasshøgda N

Id	BN00101395
Områdenavn	Storvasshøgda N
Kommuner	Nannestad
Naturtype	Gammel granskog
Utforming	Gammel høyereliggende granskog
Verdi	Viktig
Utvalgt naturtype	Nei
Registreringsdato	11.10.2013
Nøyaktighetsklasse	< 20 m
Tilstand	
MOB-Land prioritet	G Ikke vurdert
Modellert	
Gjennomsnittsdyp	
Forvaltningsplan	
Forvaltningsavtale	
Bruk	
Påvirkningsfaktor	
Verdibegrunnelse	Lia utgjør et naturskogsområde med god sjiktning og aldersspredning, mye dødved i alle aldersstadier og med mange forekomster av interessante arter, inkludert tre rødlistearter. Arealet danner samtidig en naturlig og bred randsone langs Store Snellingen. Verdien settes til viktig (verdi B).
Innledning	Undersøkt av Egil Bendiksen, NINA, 12. okt. 2013 i forbindelse med verneforslag for området Snellingsrøysa under ordningen med frivillig vern i tilgrensede areal i Nannestad kommune. Del av storområde undersøkt første gang i forbindelse med verneplan for barskog, fase 1, 1987 (Korsmo & Svalastog 1994), deretter av av Siste sjanse (1993), jf. også Lindblad (1996).
Beliggenhet	Lokaliteten utgjøres av den bratte N-NØ-vendte lisa av Storvasshaugen ned mot vannet Store Snellingen. Grensa går mot der det slaker ut innover i toppområdet av Storvasshøgda mot sør, der det ble flatehogd etter 1993. Berggrunn: Biolittsyenitt i Oslofeltet (NGU 2013). Bio-klimaregion: mellomboreal-svakt oseanisk (MB-O1).
Naturtyper	Lia er en steinet, bratt og småkupert blåbærgranskog med blåbær, tyttebær og smyle og på veldrenert grunn bunnsjiktsdominans av blanksigdmose (<i>Dicranum majus</i>). Det er også fuktmarkspartier med innslag av sauetelg og torvmoser (særlig <i>Sphagnum russowii</i>) i bunnen. Stedvis finnes små bergveggpartier med surbunnsmoser, særlig bergsigdmose (<i>Dicranum fuscescens</i>). Lia er stedvis halvåpen og med god sjiktning og trær av ulike størrelser og aldre. Skogstrukturen synes å være et resultat både av gammel plukkhogst (jf. gamle hogststubber) og lokale sammenbrudd. Spredte graner når opp i ca. 40 cm brysthøydediam., og det inngår spredt en del bjørk og rogn. Det finnes relativt rikelig med dødved i form av granlæger i alle nedbrytningsstadier, skjønt bare få grovdimensjonerte, svært råte stokker. Også en del hogststubber inngår.
Artsmangfold	Det ble funnet tre rødlistearter, duftskinn (<i>Cystostereum murrayi</i> , 2), samt én forekomst hver av svartonekjuke (<i>Phellinus nigrolimitatus</i>) og rosenkjuke (<i>Fomitopsis rosea</i>). Den siste er ikke vanlig i Oslomarka og er bare representert med noen få funn fra Lunner. Videre var det et par forekomster av signalarten granrustkjuke (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>). To suboseaniske moser ble observert, kystjammemose (<i>Plagiothecium undulatum</i>) i skogbunnen og rødmuslingmose (<i>Mylia taylorii</i>) på bergvegg.
Påvirkning	
Fremmede arter	
Skjøtsel	Lokaliteten har ikke kvaliteter som er avhengig av skjøtsel.
Landskap	
Mangler	
Totalareal	24 daa

Rundhaug

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B- viktig

Innledning: Undersøkt av Siste Sjanse Rein Midteng (Asplan Viak) sammen med Erlend Rolstad 22.8.15 ifbm. reinventering av lokaliteter med huldrestry.

Beliggenhet og naturgrunnlaget: Lokaliteten ligger i tilknytning til og i en bratt nordøstvendt mindre skrent ved Rundhaug. Lokaliteten grenser mot annen eldre men mindre dødvedrik skog i sør og vest og mot ei myr og halvgammel skog i nordøst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel granskog utforming gammel høyereliggende granskog er aktuell naturtype og blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype. Gran er dominerende treslag.

Artsmangfold: Signalarten for eldre skog, duftskinn (*Cystostereum murrayi*), er funnet. Kanskje er også svartonekjuke (*Phellinus nigrolimitatus*) og rynkeskinn (*Phlebia centrifuga*) funnet da Sweco skriver i sin rapport at «*under bratthenget mot skiløypa er det mye død ved av gran middels nedbrutt med flere rødlistede arter*», uten at det nevnes hvilke. Ut fra deres artsliste, kan det tyde på at det gjelder svartonekjuke og rynkeskinn, begge nær trua arter. Ved besøket i 2015 var soppesongen dårlig, og det kan være potensial for interessante sopparter som ikke er funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre flersjiktet granskog preger lokaliteten som har spredte middels og ferske lægre, også et fåtall grove. Litt gadd finnes. En større fuktig bergvegg finnes uten at spesielle lavararter ble funnet på denne, men potensialet er tilstede.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger innenfor et større sammenhengende område med eldre skog.

Verdivurdering: Lokaliteten gis verdi B-viktig pga. forekomst av eldre flersjiktet granskog med stedvis en del dødved i forskjellige nedbrytningsstadier og trolig med forekomster av enkelte rødlistearter. Med grunnlag i faktaark om gammel granskog av T. H. Hofton (datert 30.5.2014), oppnår lokaliteten middels vekt på skogtilstand, påvirkning og størrelse artsmangfold. Dette gir B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen behov for skjøtsel for å ivareta lokalitetens verdier knyttet til naturskog av gran og kvaliteter mht. dødved.

Hesteputtene nord

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog

BMVERDI: B- viktig

Innledning: Undersøkt av Siste Sjanse i 1995. Ikke undersøkt siden og beskrivelsen er hentet derfra.

Beliggenhet og naturgrunnlaget: Lokaliteten ligger i tilknytning til og i en bratt østvendt mindre liseide nord for Hesteputtene. Lokaliteten grenser mot annen eldre men mindre dødvedrik skog i øst, mot reservat i nord og mot ei myr i sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel granskog utforming gammel høyereliggende granskog er aktuell naturtype og blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype. Gran er dominerende treslag.

Artsmangfold: Siste Sjanse fant i 1994 svartsonekjuka (NT), duftskinn og granstokkjuka.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre flersjiktet granskog på lav bonitet preger lokaliteten som iflg. Siste Sjanse har få hogstspor og en del dødved og læger i alle stadier av nedbrytning.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger innenfor et større sammenhengende område med eldre skog.

Verdivurdering: Lokaliteten gis verdi B- viktig pga. forekomst av eldre flersjiktet granskog med stedvist en del dødved i forskjellige nedbrytningsstadier.

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen behov for skjøtsel for å ivareta lokalitetens verdier knyttet til naturskog av gran og kvaliteter mht. dødved og rødlistearter.

Artsmangfold

Karplantefloraen er gjennomgående fattig som ellers i regionen (Romerriksåsene/Nordmarka), men skogjamne som er nokrevende, er funnet et fåtall steder noe som tyder på lokalt bedre næringsforhold. Det er på naturbase avgrensa enkelte rikmyrer og rike kilder, men det er lite informasjon å hente i beskrivelsene av karplante- og mosefloraen, men det er sannsynlig at enkelte krevende arter finnes der. Områdets klart viktigste kvaliteter er knyttet til artsmangfoldet avhengig av biologisk gammel granskog og særlig soppfloraen innenfor «lappkjuka-elementet», som er betegnelsen på gruppen av vedlevende sopp med hovedutbredelse i urskogs nær, fuktig granskog i mellomboreal sone (Hofton, T.H. 2013). Spesielt viktige er arealene vest for Skotjernfjellet NR hvor det er gjort en rekke funn av krevende arter. Lappkjuka (EN) er her funnet på 13 forskjellige stikker, og eksisterende reservat og arealene vest for

dette er blant de aller viktigste områdene for arten i Norge. Det er her gjort en rekke/flere funn av de nær trua (NT) artene svartsoneskjute, rynkeskinn og rosenkjute og den sårbare klengeskjute (VU) og pastellkjute (EN) er begge funnet én gang. I tillegg er det gjort mange funn av signalartene for eldre skog; duftskinn, granrustkjute, hyllekjute, granstokkjute, praktbarksopp og kjøttkjute. Det mest spesielle funn er storporet flammeskjute som er kritisk trua (CR).

Figur 9. Lappkjute (til venstre) har i deler av området rike forekomster. Storpora flammeskjute ble i 2006 funnet på ei låg.

Figur 101. Lokalteten har med sin kombinasjon av suboseanisk klima og gammel granskog, forekomster av krevende arter. Til venstre ses huldrestri i fra Skotjernshaugen. Nede til høyre ses skrukkelav som i all hovedsak finnes langs kysten fra Rogaland til Nordland, men som også finnes i gammel granskog i Nordmarka-Totenåsen. Øverst til høyre ses kort trollskjegg som både vokser på gamle grantrær, men også på fuktige bergvegger.

Lokaliteten har et suboseanisk klima som i kombinasjon av gammel granskog medfører at flere krevende lavararter knyttet til slike miljøer finnes. Huldrestry (EN) er totalt kjent fra tre lokaliteter innenfor lokaliteten, men arten er kun igjenfunnet (2014) på Skotjernhaugen. Forekomsten på Høgbrenna (Erlend Rolstad upublisert) er trolig tapt pga. hogst (ikke igjenfunnet i 2014), mens forekomsten sørøst for Skotjernet ble ikke igjenfunnet på tross av at skogen var intakt. Gubbeskjegg (NT) og sprikeskjegg (NT) finnes over det mest av området med spredte forekomster (men kun fåtallig i Nannestad-delen) og det er også gjort enkeltfunn av kort trollskjegg (NT), skrukkelav, kystjammemose og blanknål (NT). Lungenever er funnet en håndfull steder på rogn, men lokaliteten mangler ellers lungenever-samfunnet, som for øvrig ikke noe sted opptrer rikt i disse åstraktene nord for Oslo. Skorpe- og knappenålsfloraen er ikke undersøkt, og det er et klart potensial for flere krevende arter pga. mange gamle trær, jf. også funn innenfor dagens reservat. Fiskeørn (NT) ble av Midteng observert sommeren 2015 i hekketiden, men det er usikkert om arten har territorium som omfatter tilbudsområdet. Tretåspett observeres jevnlig i området (i begge kommuner) og har trolig en fast bestand i området. Det samme gjelder storfugl.

Tabell 1: Interessante arter funnet i Skotjernfjell utv.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Totalt antall	
Vedb. sopp	<i>Amylocystis lapponica</i>	Lappkjuke	EN	13	
	<i>Asterodon ferruginosus</i>	Praktbarksopp	Signalart	2	
	<i>Cystostereum murrayi</i>	Duftskinn	Signalart	>30	
	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	NT	2	
	<i>Climacocystis borealis</i>	Vasskjuke	Signalart	3	
	<i>Phellinus viticola</i>	Hyllekjuke	Signalart	Spredt	
	<i>Leptoporus mollis</i>	Kjøttkjuke	Signalart	4	
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	NT	24	
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Granrustkjuke	Signalart	>10	
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT	12	
	<i>Pycnoporellus alboluteus</i>	Storporet flammekjuke	CR	1	
	<i>Pseudographis pinicola</i>	Gammelgranskål	Signalart	1	
	<i>Skeletocutis brevispora</i>	Klengekjuke	VU	1	
	<i>Veluticeps abietina</i>	Praktbarksopp	Signalart	3	
	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	NT	Spredt	
	Lav	<i>Bryoria bicolor</i>	Kort trollskjegg	NT	1
		<i>Bryoria nadvornikiana</i>	Sprikeskjegg	NT	Fåtallig
<i>Hypogymnia vittata</i>		Randkvistlav	Signalart	Fåtallig	
<i>Lobaria pulmonaria</i>		Lungenever	Signalart	5	
<i>Platismatia norvegica</i>		Skrukkelav	Signalart	2	
<i>Usnea longissima</i>		Huldrestry	EN	1	
Fugl	<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåspett	Signalart	Fåtall sportegn i KO 1	
	<i>Tetrao urogallus</i>	Storfugl	Signalart	Flere leiker	
	<i>Buxbaumia viridis</i>	Grønnsko	Signalart	1	
	<i>Anastrophillum hellerianum</i>	Pusledraugmose	Signalart	1	

Avgrensning og arrondering

Området er for det meste godt arrondert gjennom at det aller meste av gjenstående eldre skog i tilknytning til de to reservatene er inkludert noe som medfører at man får sikret et større robust sammenhengende område med eldre skog.

Lunner: Sørvest for tilbudt areal i Lunner, er det om lag 45 dekar med skog og 35 dekar med myr i tilknytning til Skotjernhytta som direkte grenser mot tilbud areal. Dette burde helst vært med for å

maksimere arealet med eldre skog innenfor reservatet, men arealet har isolert sett begrensa verdier da det ikke er registrert kjerneområder eller rødlistearter her.

Sør for Skotjernbekken, er det tilbudt et middels stort areal som for det meste har skog i hogstklasse III, og dermed uten spesielle naturverdier. Unntaket er bestand 863 mellom Skotjernet og Vesle Skotjernet som er dominert av eldre skog. Særlig er den tette planta skogen i hogstklasse III i lisen sør for Vesle Skotjernet noe man gjerne kan utelate da den verken har naturkvaliteter, gode restaureringskvaliteter eller bedrer arronderingen eller bufrer tilgrensende naturskog i Akershus-delen. Man kunne i stedet med fordel inkludere om lag 80-100 dekar som ifølge Kilden er skog eldre enn 81 år som ligger sør for Skotjernshaugen i den bratte sørvestvendte lisen øst for Kolslebrenna.

Vest for Snellingen er avgrensningen i all hovedsak god, ved at det i sør og vest grenser mot hogstflater og ungsog. Rundt Tranbærtjern grenser det i hovedsak mot eldre skog, men denne er delvis på en annen eiendom.

Figur 11. Tett III-skog på Lunnarsiden som gjerne kan utelates.

I **Akershus** er det meste av eldre skog grensende mot reservatet inkludert. Det er der tilbudt flere mulige forslag til avgrensning. Disse er:

i) Ett mindre areal rett sør for sørspissen av Skotjernet. Det er her og i tilgrensende deler et areal som ifølge kilden er eldre skog (41-80) år. Partiet ble ikke gått igjennom til fordel for bestand med eldre skog som «omringer» dette området. Det anbefales klart at dette alternative arealet og tilgrensende kulturskog inkluderes i en utvidelse da det vil være svært uheldig både arronderingsmessig og i forhold til tilgrensende eldre skog å utelate det.

ii) Bjønnåtedalen. Det er her skissert en mulig alternativ avgrensning ved at areal øst for dalen nord til Torestjernet og tilløpsbekken til Torestjernet utelates.

Skogen i nedre/midtre deler av den nordøstvendte lisen fra kulle 612 moh. øst for Bjønnåtedalen og ned til bekkedalen som går nordvest/sørøst, er halvgammel kulturskog. Det samme er noe skog umiddelbart nord for samme bekkedal. Øvre deler har mer naturskogsnær skog eller er naturskog. Det samme gjelder lisen vest for Torestjernet selv om nordre deler av lisen har kulturskogspreget. En del av kulturskogen har begynt å produsere stående og liggende dødved, og vil innen rimelig kort tid begynne å få en mer åpen og naturlig skogstruktur. Skogen er delvis tett, men ikke så tett at blåbær er konkurrert ut. Det anbefales at det alternative avgrensingsforslaget inkluderes. Dette da:

Figur 12. Til venstre ses søndre deler av østhellinga av kullen 612 moh. øst for Bjønnåtedalen. Til høyre ses eldre skog vest for Erikspalten (vest for Torestjernet).

- Rundt halvparten av området har allerede i dag kvaliteter ved å være eldre, ikke planta skog, og ved inkludering i reservatet vil økte arealet med eldre og naturlig forynget skog.
- Restaureringstiden i kulturskogen er i dag kort mot dannelse av mer åpen flersjiktet skog.
- Det bedrer arronderingen av området ved at de nedre deler av de bratte lisdene fra Skotjernsfjellet inkluderes.

c) Rundhaug: Her utelater den alternative grensa et areal med ungskog i tilknytning til Svartputt mens areal med i all hovedsak eldre skog er tilbudt noe som medfører at de to reservatene kan knyttes sammen. Sammenbindingskorridoren med eldre skog er om lag 430-310 m bred på Høgbrenna og 3-400 m bred på Rundhaug. Det vurderes at dette er robust nok til å sikre mulighetene for artsflyt mellom reservatene samtidig som dette er stort nok til å bufre kjerneområder. Det alternative arealet med ungskog er på om lag 270 dekar, noe avhengig av ev. endelig fastsetting av grenser (NB! Helt i nordøst er det et mindre parti med gammelskog som uansett bør inkluderes i et reservat). Naturfaglig sett er det ingen tunge argumenter for å inkludere dette, ei heller for å utelate det. Planta gran trolig av ikke-stedegne provenienser. Om man aksepterer innlemmelse av dette arealet, vil dette området på langt sikt utvikle kvaliteter og vil medføre et større totalareal økt robusthet mot vindfelling mm.

Tekniske inngrep

Ingen tyngre tekniske inngrep finnes innenfor området. En begynnende gjengroende traktorvei går inn i området fra vest i Lunner kommune, og berører forslaget med om lag 250 meter. Dette arealet bør helst få gro igjen slik at forekomsten av storpora flammekjuka rett øst for denne får bedre bufning mot ev. vindfelling.

Figur 13. Svartputt ses med eldre skog i hovedsak innenfor Snellingsrøysene NR i bakgrunnen. Rød strek viser omlag avgrensning av dette reservatet, mens blå stek viser avgrensning av utvidelsen uten ungsbogen rundt Svartputt. Bildet er tatt i fra sørvest.

Figur 14. En begynnelende gjenvoksende traktorvei går inn i området i et par hundre meter i nordvest. Forekomsten av storporet flammekjuka ligger ikke langt fra traktorveien, og skogen på vestsiden har også en viktig funksjon som buffer mot denne.

Vurdering og verdisetting

Lokaliteten er isolert sett for regionen et stort, verdifullt og velarrondert område beliggende i mellom-boreal sone, og har både alene (4224 da) og som en forsterkning til eksisterende naturreservats (4908 da) høye nasjonale verdier. Sammen danner de to områdene ett sammenhengende gammelskogsareal på nærmere 10 km² dekar som vil kunne bli et av de aller største skogvernområdene i regionen (Hadelands østås/Romerriksåsene). Lokaliteten ligger innenfor en såkalt nasjonal kjerneregion for elementet humid ”lappkjuke-granskog”.

Området har fire spesielle kvaliteter:

1. Områdene med høy kontinuitet og til dels urskognære forhold vest for Skotjernfjellet NR i Lunner. Dette området har i seg nasjonale naturverdier med stor tetthet av krevende arter inkl. rike forekomster av trua arter herunder funn av storporet flammekjuka.
2. Større areal med «yngre eldre skog», dvs. skog i optimalfase som innen få tiår vil utvikle mer dødved og mer flersjikta bestand og man kan dessuten vente at nærhet til areal med høy kontinuitet vil medføre at krevende arter på sikt også vil spre seg til denne skogen. Dette er arealet i Akershus som isolert sett har et relativt stort areal med «nær»-naturskog.
3. Tilbudet bedrer klart arronderingen av særlig Skotjernfjellet naturreservat som flere steder har en uheldig avgrensning ved at urskognære partier ligger utenfor reservatet, samtidig som begge reservat får en mer robust avgrensning.
4. Det doubler arealet til de to reservatene og binder de sammen. Til sammen utgjør de én sammenhengende enhet nasjonale naturverdier.

På denne bakgrunn vurderes det at området isolert sett er nasjonalt verdifullt (*) og sett sammen med eksisterende reservat er området er nasjonalt verdifullt og svært viktig (****).**

Området oppfyller flere mangler ved skogvernet i Norge (Framstad m. fl. 2002; Framstad m. fl. 2003, Blindheim m.fl. 2011) og har samlet sett en god mangeloppfyllelse. Av de generelle manglene, oppfyller området godt «*viktige forekomster av rødlistearter, dvs. områder med konsentrasjon av slike arter med et omfang egnet til forvaltning ved områdevern*». Lokaliteten har (om enn i deler av området) forekomster av flere trua arter samt nær trua arter som finnes i gammel granskog i mellomboreal sone. Lokaliteten har en rik forekomst av den sterkt trua lappkjuka, og er sammen med Skotjernfjellet NR ett av landets viktigste områder for arten. Storporet flammekjuka er kjent fra sju lokaliteter i landet, hvorav kun én ligger innenfor et naturreservat. Pastellkjuka er kjent fra om lag 30 lokaliteter i landet, hvorav kun tre ligger innenfor verneområder. Området oppfyller også den generelle mangelen «*gjenværende større forekomster av gammel skog med preg av urskog eller skog under overveiende naturlig dynamikk*», men dette kun på et begrenset areal, dvs. arealet vest for Skotjernfjellet NR.

Av regionale mangler i mellomboreal sone oppfyller området boreal naturskog, granskog rik på dødved. Mangeloppfyllelsen på dette oppfylles i dag på et noe begrenset areal, men her er måloppfyllelsen god.

I NINA rapport 539 «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*» hvor vernedekning og udekket vernebehov diskuterer og listes (tabell 7 og i faktaarket om gammel granskog), vises det at gammel granskog har et stort-middels stort udekket vernebehov i mellomboreal sone i Oppland og Akershus. Selv om ikke Skotjernfjell utv. er et storområde (områder >10 km² produktiv skog), vil det sammen med eksisterende reservat kunne bli ett av de aller største skogreservatene i lavereliggende deler av mellomboreal sone i åstraktene Østafjells.

Kjerneområdekvaliteter og verdier for området totalt sett.

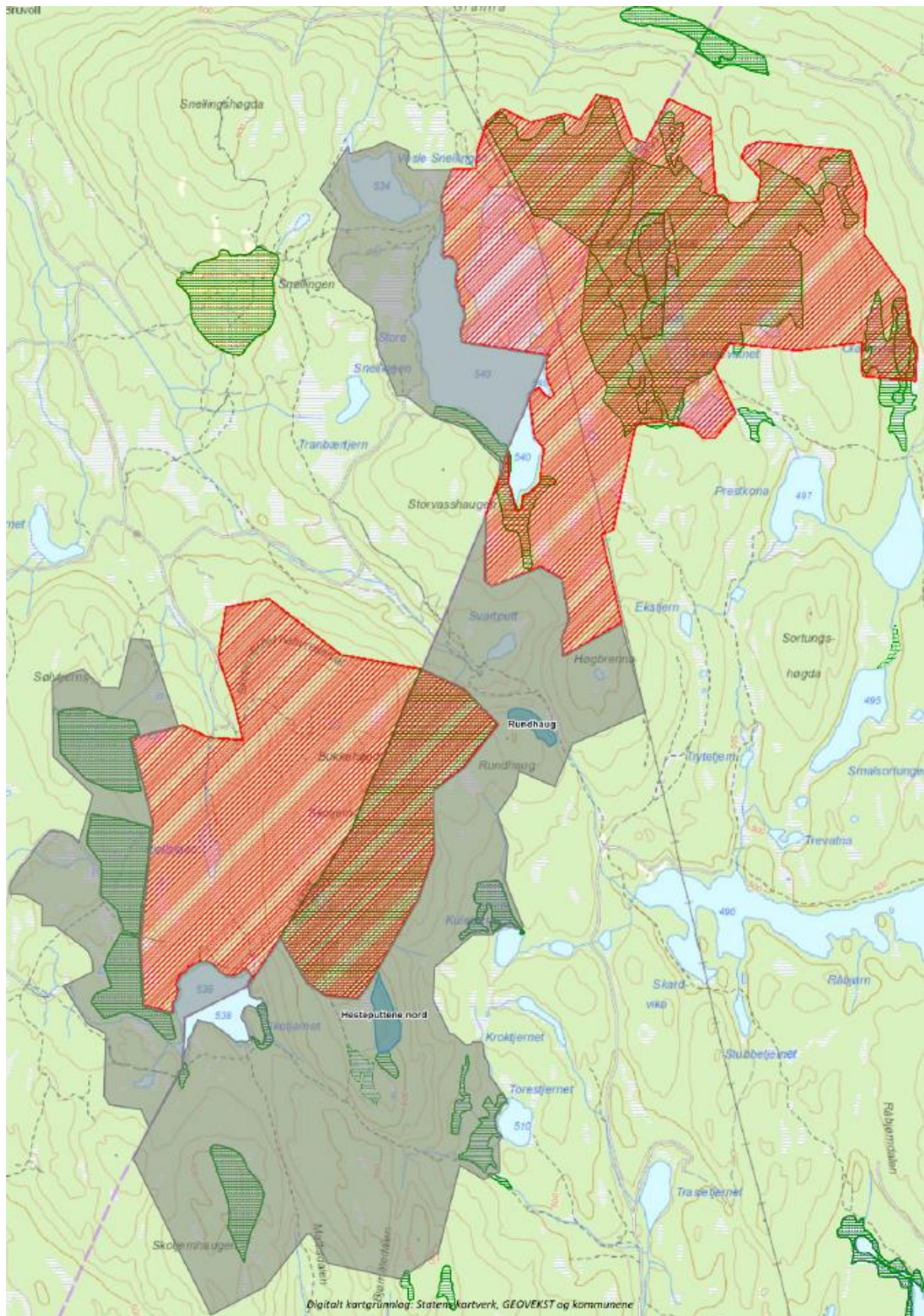
Tabell 2: Oppsummering av viktige kriterier og samlet verdi for Skotjernfjell utv. Felt som er ”grået ut” skal ikke fylles ut for kjerneområder. Det er ikke fylt ut stjerner for kjerneområdene 4-7 da de i hovedsak ikke er besøkt i forbindelse med skogvern-registreringen. Samlet verdi for disse følger verdi angitt på naturbase.

Kjerne-område	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontinuitet	Gamle bartreer	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Topografisk variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1. Sølvbjørnhaugen sør	***	**	***	***	*	-	*	*	*	** *			***
2. Fjellsjøen vest	**	***	***	***	*	-	*	*	*	** *			***
3. Skotjernbekken	***	**	**	***	*	-	*	*	*	** *			***
4. Skotjernet sør	***	**	*	*	*	-	*	*	*	**			***
5. Hesteputtane	***	**	**	**	*	-	*	*	*	*			**
6. Rundhaug	***	*	*	**	*	-	*	**	*	*			**
7. Storvasshøgda N	***	**	***	**	0	-	*	*	*	**			**
Totalt	***	**	**	***	*	-	*	**	*	** *	**	***	***

Forkortelser: OMR=område, U=urørthet i forhold til tekniske inngrep, ST=størrelse, TV=Topografisk variasjon, VV=Vegetasjonsvariasjon, AR=arrondering, AM=artsmangfold, RV=Rike vegetasjonstyper, DVM=død ved mengde, DVK=død ved kontinuitet, TF=treslagsfordeling, GB=gamle bartreer, GL=gamle løvtrær.

Litteratur:

- Bredesen, B. 1995. Siste Sjanse-notat. Forekomst av kontinuitetsmiljøer og hensyntagen i Skotjernfjell, Romerriksåsene.
- Bredesen, B. 1993. Siste Sjanse-notat. Forekomst av kontinuitetsmiljøer og hensyntagen i Snellingen, Romerriksåsene.
- Hofton, T.H. 2013. Storporet flammekjuka (*Pycnoporellus alboluteus*) i Norge – statusoppdatering 2013. Biofokus rapport 2013-38.
- Hofton, T.H. 2000. Skotjernfjell vest. Siste Sjanse notat.
- Korsmo, H og Svalastog, D. 1993. Inventering av verneverdig barskog i Oslo og Akershus. NINA Oppdragsmelding 227. 1-128.
- Løset, F. m.fl. 2012. Kartlegging av friluft- og naturverdier i 32 utvalgte områder i Osloområdet.
- Midteng, R. 2010. Naturverdier utenfor Skotjernfjellet naturreservat i Lunner kommune, Oppland fylke.

Figur 15. Tilbudt areal ses som grått mens eksisterende reservat som rødt. Naturtypelokaliteter som ligger på naturbase er vist som grønt, mens blått viser de to nye naturtypelokalitetene.